

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yugoslavie

“PRIJEDOR” (IT-94-1)

DUŠKO TADIĆ

DUŠKO TADIĆ

Osuđen za hotimično lišavanje života, mučenje ili nečovječno postupanje i ubistvo

Predsjednik lokalnog odbora Srpske demokratske stranke (“SDS”) u Kozarcu.

- osuđen na **20 godina zatvora**

Zločini za koje je osuđen (primjeri):

Hotimično lišavanje života; mučenje ili nečovječno postupanje; hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja (teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949.)

- Tokom napada na Kozarac i okolno područje, Duško Tadić je učestvovao u sakupljanju i prisilnom premještanju civila u zatočeničke logore.
- Kao dio grupe Srba, udario je rukama i nogama jedno zatočenika sve dok se ovaj nije onesvijestio.
- Jednom zatočeniku je prijetio nožem, a onda ga je ubo.

Ubistvo (zločini protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja)

- Duško Tadić je ubio dvojicu muslimanskih policajaca u Kozarcu 26. maja 1992.
- Učestvovao je u ubistvu petorice muškaraca u Jaskićima, selu pored Prijedora.

Rođen	1. oktobra 1955. u Kozarcu, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna: 13. februara 1995; prva izmijenjena: 1. septembra 1995; druga izmijenjena: 14. decembra 1995.
Uhapšen	12. februara 1994., od strane njemačke policije
Prebačen na MKSJ	24. aprila 1995.
Prvo stupanje pred sud	26. aprila 1995. izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački optužnice
Presuda	7. maja 1997.
Presuda o kazni	14. jula 1997., osuđen na 20 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	15. jula 1999., osuđen po devet dodatnih tačaka
Presuda o kazni Žalbenog vijeća	26. januara 2000., osuđen na ukupno 20 godina zatvora
Izdržao kaznu	31. oktobra 2000. prebačen je u Njemačku na izdržavanje preostalog dijela kazne. U izdržavanje kazne je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od 13. februara 1994.; prijevremeno puštanje na slobodu odobreno mu je 17. jula 2008.

STATISTIČKI PODACI

Broj dana suđenja	79
Svjedoci Tužilaštva	86
Svjedoci odbrane	40
Dokazni predmeti Tužilaštva	362
Dokazni predmeti odbrane	103

SUĐENJE	
Počelo	7. maja 1996.
Završne riječi	25. - 28. novembra 1996.
Presuda o kazni	14. jula 1997.
Pretnosno vijeće II	Sudija Gabrielle Kirk McDonald (predsjedavajuća), sudija Ninian Stephen i sudija Lal Chand Vohrah
Tužilaštvo	Grant Niemann, William Fenrick, Brenda Hollis, Michael Keegan, Alan Tieger
Odbrana	Michail Wladimiroff*, Alphons Orié*, Steven Kay*, Sylvia de Bertodano*, Milan Vujin, Nikola Kostić (* Povučeni sa položaja zastupnika odbrane 1. odnosno 23. aprila 1997.)

ŽALBA	
Žalbeno vijeće	Sudija Mohamed Shahabuddeen (predsjedavajući), sudija Antonio Cassese, sudija Wang Tieya, sudija Rafael Nieto-Navia, sudija Florence Mumba
Tužilaštvo	Upawansa Yapa, Brenda Hollis, Michael Keegan
Odbrana	William Clegg, John Livingston
Presuda	15. jula 1999.

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA	
11. novembra 1999.	
Pretnosno vijeće II bis	Sudija Gabrielle Kirk McDonald (predsjedavajuća), sudija Ninian Stephen, sudija Lal Chand Vohrah
Tužilaštvo	Upawansa Yapa, Brenda Hollis, Michael Keegan
Odbrana	William Clegg, John Livingston

PRESUDA O ŽALBI NA KAZNU	
26. januara 2000.	
Žalbeno vijeće	Sudija Mohamed Shahabuddeen (predsjedavajući), sudija Antonio Cassese, sudija Wang Tieya, sudija Rafael Nieto-Navia, sudija Florence Mumba
Tužilaštvo	Upawansa Yapa, Brenda Hollis, Michael Keegan
Odbrana	William Clegg, John Livingston

PRESUDA O NAVODIMA PROTIV PRETHODNOG PRAVNOG ZASTUPNIKA MILANA VUJINA	
31. januara 2000.	
Žalbeno vijeće	Sudija Mohamed Shahabuddeen (predsjedavajući), sudija Antonio Cassese, sudija Rafael Nieto-Navia, sudija Florence Mumba i sudija David Hunt
Pravni zastupnik respondenta	Vladimir Domazet
Pravni zastupnici zainteresovanih strana	Za tužioca: Upawansa Yapa, Brenda Hollis, Michael Keegan Za Duška Tadića: Anthony Abell

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA O NAVODIMA PROTIV PRETHODNOG PRAVNOG ZASTUPNIKA MILANA VUJINA	
<i>27. februara 2001.</i>	
Žalbeno vijeće	Sudija Claude Jorda (predsjedavajući), sudija Mohamed Bennouna, sudija Patricia Wald, sudija Fausto Pocar, sudija Liu Daqun
Pravni zastupnik respondenta	Vladimir Domazet
Pravni zastupnici zainteresovanih strana	Za tužioca: Upawansa Yapa, Brenda Hollis, Michael Keegan Za Duška Tadića: Anthony Abell

POVEZANI PREDMETI <i>prema geografskom području</i>	
BANOVIĆ (IT-02-65/1) “LOGORI OMARSKA I KERATERM”	
BOROVNICA (IT-95-3) “PRIJEDOR”	
BRĐANIN (IT-99-36) “KRAJINA”	
KARADŽIĆ I MLADIĆ (IT-95-5/18) “BOSNA I HERCEGOVINA” I “SREBRENICA”	
KRAJISNIK (IT-00-39 I 40) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
KVOČKA I DRUGI (IT-98-30/1) “LOGORI OMARSKA, KERATERM I TRNOPOLJE”	
MEJAKIĆ I DRUGI (IT-02-65) “LOGORI OMARSKA I KERATERM”	
MILOŠEVIĆ (IT- 02-54) “KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA I HERCEGOVINA”	
MRĐA (IT-02-59) “PLANINA VLASIC”	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 I 40/1) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
SIKIRICA I DRUGI (IT-95-8) “LOGOR KERATERM”	
STAKIĆ (IT-97-24) “PRIJEDOR”	
STANIŠIĆ, MIĆO (IT-04-79)	
ŽUPLJANIN (IT-99-36) “KRAJINA”	
KOVAČEVIĆ I DRLJACA (IT-97-24) “PRIJEDOR”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Duško Tadić prvobitno je optužen zajedno s Goranom Borovnicom 13. februara 1995., a prva izmijenjena optužnica je potvrđena 1. septembra 1995. Druga izmijenjena optužnica od 14. decembra 1995. takođe je teretila Duška Tadića i Gorana Borovnicu. U aprilu 2005., optužnica protiv Gorana Borovnice je povučena uz mogućnost njenog ponovnog podizanja. U nalogu o povlačenju optužnice, sudija je razmotrio dokumente koje je predočilo Tužilaštvo, a iz kojih je slijedilo da je Goran Borovnica, od 20. marta 1995. vođen kao nestala osoba, a službeno je proglašen mrtvim 22. novembra 1996.

Duško Tadić se teretio na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) za:

- progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi; silovanje; ubistvo; nehumana djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- hotimično lišavanje života; mučenje ili nečovječno postupanje; hotimično nanošenje velikih patnje ili teških povreda tijela ili zdravlja (teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949., član 2),
- okrutno postupanje; ubistvo (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

SUĐENJE

Suđenje je počelo 7. maja 1996. Tužilaštvo je iznijelo završne riječi 25. i 26. novembra 1996., a odbrana od 26. do 28. novembra. Suđenje se vodilo pred Pretresnim vijećem II u čijem su sastavu bili sudija Gabrielle Kirk McDonald (predsjedavajuća), sudija Ninian Stephen i sudija Lal Chand Vohrah.

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA

Dana 30. aprila 1992., Srpska demokratska stranka (“SDS”) je bez prolijevanja krvi zauzela grad Prijedor, uz pomoć vojnih i policijskih snaga. Samo preuzimanje izvršeno je u ranim jutarnjim satima, kada su naoružani Srbi zauzeli položaje na kontrolnim punktovima po cijelom Prijedoru, sa vojnicima i snajperistima na krovovima glavnih zgrada. Vojni položaji vidjeli su se po cijelom gradu, a srpska zastava sa četiri ćirilicna slova “s” vijorila se na zgradi opštine. Vojnici Jugoslovenske narodne armije (“JNA”), u

raznolikim uniformama, zauzeli su sve najvažnije institucije, kao što su radio stanica, dom zdravlja i banka. Ušli su u zgrade, izjavili da su preuzeli vlast i objavili da mijenjaju naziv opštine Prijedor u "Srpska opština Prijedor". Muharem Nezirević, u to vrijeme glavni urednik Radio Prijedora, pozvan je u radio stanicu rano ujutro 30. aprila 1992. Kada je došao, radio stanicu je bila opkolila vojska, a Milomir Stakić, koji je prije preuzimanja bio potpredsjednik skupštine opštine, a zatim je postao predsjednik skupštine srpske opštine, preko radija je objasnio šta se dogodilo i šta SDS namjerava uraditi sa opštinom Prijedor.

Kao posljedica napada na obližnji gradić Kozarac 24. maja 1992., koji se sastojao od dva dana baražne artiljerijske vatre i napada mehanizirane brigade, poginulo je oko 800 civila iz ukupnog broja stanovnika od oko 4.000. Kad je grad zauzet, snage bosanskih Srba sakupile su i iz tog područja pješice istjerale cjelokupno nesrpsko stanovništvo. Paravojne i vojne snage bosanskih Srba pretukle su, opljačkale i ubile još mnoge druge civile za vrijeme etničkog čišćenja Kozarca.

Za vrijeme okupacije Kozarca, Duško Tadić je učestvovao u sakupljanju i prisilnom raseljavanju civila. Dok su izbjeglice tjerane niz staru cestu Prijedor-Banja Luka u smjeru Kozaruše, mnogi od njih izdvojeni su iz kolone i ubijeni od strane pripadnika snaga bosanskih Srba.

Nakon preuzimanja Prijedora i okolnih područja, srpske snage su zatočile više hiljada muslimanskih i hrvatskih civila u logore Omarska, Keraterm i Trnopolje. Uspostavljanje tih logora bilo je dio velikosrpskog plana da se nesrbi protjeraju sa opštine Prijedor.

Tokom zatočenja, žene i muškarci zatvorenici podvrgavani su teškom zlostavljanju, između ostalog premlaćivanju, seksualnom zlostavljanju, mučenju i pogubljenjima. Podvrgavani su ponižavajućem psihološkom zlostavljanju tako što su prisiljavani da pljuju na muslimansku zastavu, pjevaju srpske nacionalističke pjesme ili dižu tri prsta u znak srpskog pozdrava. Zatvorenicima u Omarskoj često i dugo je uskraćivana voda za piće, koja ni inače nije bila za ljudsku upotrebu, te su se od nje razboljevali. Bilo je sasvim malo toaleta; zatvorenici su satima morali čekati da im se dozvoli da ih koriste, riskirajući ponekad batine ako bi sami tražili da idu. Zatvorenici su često prisiljavani da veliku i malu nuždu obavljaju u prostorijama u kojima su boravili. Nije bilo mogućnosti za pranje, tako da su muškarci i njihova odjeća ubrzo bili prljavi. Kožna oboljenja bila su česta, kao i akutni prolivi i dizenterija.

Tokom ljetnih mjeseci pretrpane prostorije bile su zagušljive. Stražari često nisu dozvoljavali da se otvore prozori u pretrpanim prostorijama ili su tražili da im zatvorenici daju što su god uspjeli zadržati od svojih stvari kao cijenu za otvaranje prozora ili za plastični bokal vode.

Dana 7. maja 1997., Pretresno vijeće izreklo je presudu kojom je optuženog osudilo kako slijedi.

Duško Tadić proglašen je krivim na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- zločine protiv čovječnosti (član 5 Statuta - progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi; nehumana djela) i
- kršenja zakona i običaja ratovanja (član 3 Statuta - okrutno postupanje).

Kazna: 20 godina zatvora.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Žalbeno vijeće je 15. jula 1999. izreklo presudu kojom je odbacilo žalbu Duška Tadića po svim osnovama. Međutim, usvojivši protivžalbu Tužilaštva, Žalbeno vijeće je preinačilo presudu Pretresnog vijeća i proglasilo optuženog krivim na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. (član 2 Statuta - hotimično lišavanje života; mučenje ili nečovječno postupanje; hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja),
- zločine protiv čovječnosti (član 5 Statuta - ubistvo), i
- kršenja zakona i običaja ratovanja (član 3 Statuta - ubistvo).

Kazna: postupak za odmjeravanje kazne po dodatnih devet tačaka po kojima je Žalbeno veće proglasilo Duška Tadića krivim vraćeno je Pretresnom vijeću koje odredi predsjednik Suda.

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA

Tužilaštvo je 30. septembra podnijelo podnesak o izricanju kazne, a odbrana Duška Tadića 1. oktobra 1999. Pretresno vijeće je 15. oktobra 1999. održalo raspravu o kazni.

Pretresno veće je 11. novembra 1999. izreklo presudu o kazni po dodatnim tačkama optužnice. Smatrajući da se sve kazne trebaju služiti istovremeno i u vezi sa svakom od kazni koje su izrečene u Presudi o kazni od 14. jula 1997., Duško Tadić je osuđen na 25 godina zatvora, što je i maksimalna kazna koju je tada Međunarodni sud. Odbrana je 25. novembra 1999. godine uložila žalbu na presudu o kazni.

PRESUDA O ŽALBI NA KAZNU

Dana 14. januara 2000., Žalbeno vijeće je saslušalo usmene argumente u žalbama odbrane na presudu o kazni Pretresnog vijeća II od 14. jula 1997. i na presudu Pretresnog vijeća II *bis* od 11. novembra 1999.

Dana 26. januara 2000., Žalbeno vijeće je osudilo Duška Tadića na maksimalnu kaznu od 20 godina zatvora.

Dana 31. oktobra 2000., Duško Tadić je prebačen na izdržavanje kazne u Njemačku.

POSTUPAK PO NAVODIMA O NEPOŠTOVANJU SUDA

Od 30. marta 1999. do 18. novembra 1999. održan je pretres protiv Milana Vujina. Žalbeno vijeće je 31. januara 2000. donijelo presudu kojom je Milan Vujin proglašen krivim za nepoštovanje suda i kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 15.000 holandskih guldena (6,817.50 eura) koje mora platiti u roku od 21 dan, što je ujedno i bila najveća novčana kazna u to vrijeme. Milan Vujin je 7. februara 2000. godine podnio povjerljivu molbu za ulaganje žalbe na presudu.

Žalbeno vijeće, u čijem su sastavu bile sudije Jorda (predsjedavajući), Bennouna, Wald, Pocar i Liu, 27. februara 2001. godine odbacilo je žalbu Milana Vujina na odluku Vijeća o nepoštovanju suda. Potvrđujući prethodnu presudu Žalbeno vijeće ga je kaznilo globom u iznosu od 15.000 holandskih guldena koje mora platiti u roku od 21 dan, te uputilo sekretara Suda da razmotri brisanje Milana Vujina sa spiska za dodjelu branilaca po službenoj dužnosti, ili da ga suspenduje na određeno vrijeme, te da o njegovom ponašanju obavijesti profesionalno udruženje kojem on pripada. Sekretar Suda je 12. juna 2001. godine naredio da se Milan Vujin obriše sa spiska za dodjelu branilaca "radi zaštite provođenja pravde pred Tribunalom".

Predsjednik Međunarodnog suda je 12. septembra 2001. odbacio zahtjev za preispitivanje odluke sekretara Suda, koji je Milan Vujin podnio 25. juna 2001.

ZAHTJEV ZA REVIZIJU

U svjetlu gorepomenute Odluke o navodima o nepoštovanju suda, Duško Tadić je 18. juna 2001. podnio zahtjev za reviziju njegovog predmeta u cijelosti, uključujući i prvostepeni i žalbeni postupak pred Međunarodnim sudom. Žalbeno vijeće je 30. jula 2002. odbacilo njegov zahtjev za reviziju.

Dana 17. jula 2008., Dušku Tadiću je odobreno prijevremeno puštanje na slobodu.